

Netwerk tegen Armoede
Vooruitgangstraat 323 bus 6 - 1030 Brussel / tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@netwerktegenarmoede.be / www.netwerktegenarmoede.be

Opinie Masterplan hervorming SO

Het werd lang geleden aangekondigd en we hebben lang moeten wachten op de hervorming van het secundair onderwijs. Eindelijk is ze er. Of toch niet? Het masterplan zet alvast enkele veelbelovende krijtlijnen vast, maar voor het Netwerk tegen Armoede gaat het hele proces veel te traag. De context is de urgentie voorbij. Te veel leerlingen ondergaan het watervaleffect van het Vlaams onderwijs met demotivatatie tot gevolg, te veel leerlingen verlaten het secundair onderwijs zonder diploma en de socio-economische afkomst van de ouder bepaald te sterk de uitstroom op het einde van het secundair onderwijs. Het huidig Vlaams onderwijs presteert op die punten ronduit slecht. Het masterplan bevat gelukkig enkele goede verbeterpunten die het potentieel hebben dit te doorbreken. Het Netwerk vindt het daarom goed dat er eindelijk een masterplan op tafel ligt met goede elementen, maar er zijn ook verbeterpunten.

We focussen op enkele elementen uit het masterplan.

Het Netwerk vindt de algemene eerste graad belangrijk. Mits afwijkingen op maat mogelijk zijn, dit zowel voor de sterke leerlingen (met extra uitdagingen) als voor de minder sterke leerlingen (met remediëren). Dat de definitieve studiekeuze uitgesteld wordt tot 14jaar is ons uitgangspunt. Het masterplan beantwoordt hier sterk aan.

Het Netwerk is positief verrast door de maatregelen om het basisonderwijs te versterken. Dit is een goede zaak. De inzet van meer vakleerkrachten in de laatste jaren van het lager onderwijs en een algemene eerste graad in het secundair onderwijs, maakt de overgang tussen het basis onderwijs naar het secundair onderwijs alvast geleidelijker. Dat is goed. De studie- en beroepskeuze wordt alvast ietsje meer een geleidelijk proces.

Het Netwerk vindt dat de studierichtingen transparant moeten zijn en tussen de scholen vergelijkbaar. Dat met de hervorming in het aanbod van studierichtingen wordt gesnoeid gaat in de goede richting. Het Netwerk hoop de toekomstige ordening op basis van een matrix de transparantie, ook en vooral voor de ouders, ten goede komt.

De hervorming beoogt het maximaal vermijden van zittenblijven. Het Netwerk kan dit alleen maar toejuichen maar mist de maatregelen om dit te realiseren. Bovendien pleit het Netwerk ervoor om het flexibel zittenblijven in te voeren. Dit betekent dat de leerling enkel zijn/haar gebuisde vakken opnieuw moet doen. Wanneer leerlingen omwille van enkele

vakken een volledig jaar opnieuw moeten afleggen werkt dit demotiverend, verveling bij de 'geslaagde' vakken en een grote impact op het sociaal leven, omwille van een breuk met de klasgroep. Bij consequentie pleiten we voor een modularisering van het secundair onderwijs, zeker van de arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Dit missen we in de hervorming.

Wat we wel zeer sterk toejuichen is dat er in de toekomst elke behaalde afgeronde beroepskwalificatie wordt gecertificeerd. De opgedane kennis wordt zo gevaloriseerd en de eigenwaarde van de jongere wordt hiermee versterkt. Zo hebben jongeren die de school alsnog zonder diploma zouden verlaten toch iets in handen. Nog beter is de invoering van een portfolio om zo beter te kunnen aantonen wat leerlingen kunnen, in plaats van niet kunnen. Vanzelfsprekend hoopt het Netwerk dat de groep van leerlingen dat de school zonder diploma verlaat door de hervorming kan worden herleid tot een kleine groep.

Het Netwerk vindt het goed dat het werkplekleren een volwaardige plaats krijgt in alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Door het invoeren van domeinscholen is het tevens mogelijk dat leerlingen uit doorstroom en arbeidsmarkt gerichte studierichtingen via gemeenschappelijke vakken contact met elkaar hebben. Dit is belangrijk voor het leren kennen en waarderen van elkaars leefwereld. Het verbreedt de bril van alle leerlingen op de wereld rondom hen. Het Netwerk hoopt dat deze gemeenschappelijke vakken een realiteit worden.

In het hele masterplan wordt weinig naar de ouders verwezen. Deze bezorgdheid ondervindt het Netwerk het sterkst in de invoering van een individueel leerlingdossier dat een leerling gedurende zijn hele studieloopbaan zal volgen en door zowel de school als door het CLB zal worden gebruikt. Het Netwerk pleit er heel sterk voor dat het eigenaarschap bij de ouders, en zelfs bij de leerling komt te liggen.

Het Netwerk hoopt dat in de afspraken die zullen worden gemaakt over de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten meer aandacht is voor de kennis van armoede bij de directies, leerkrachten en administratief personeel.

De GOK-middelen worden in een nieuwe omkaderingssysteem geïntegreerd. Alle middelen worden aan de bestuurlijke entiteit in plaats van aan de school toegekend, met de garantie dat de middelen maximaal rechtstreeks ten goede komen van de leerlingen. Het netwerk heeft deze middelen bij voorkeur gekleurd gezien. Het Netwerk hoopt dat deze middelen ook net bij deze leerlingen worden ingezet die het hardst nodig hebben. Het Netwerk hoopt ook dat de overheid dit ook kan hard maken door bijvoorbeeld het inzetten van de doorlichting en/of inspectie.

Tenslotte vindt het Netwerk dat alle leerlingen die de school verlaten, zeker deze zonder diploma, over een voldoende minimum basiskennis en vaardigheden beschikken om autonoom en gezond in onze maatschappij te kunnen functioneren. Idealiter wordt dit op het einde van de tweede graad bereikt. Hierover blijft de hervorming vaag. Een stap in de goede richting is alvast het voornemen om niet langer alleen te meten of de leerlingen de eindtermen behalen, maar ook dat de leerwinst van de leerlingen in een school zal worden bekeken. Dit klinkt alvast veelbelovend.

Kortom, de hervorming van het secundair sjokt traag maar gestaag verder. De laatste nieuwe stap, het masterplan, bevat goede elementen. Toch schuift het Netwerk enkele verbeterpunten naar voor en hoopt dat deze alsnog een vertaling krijgen in de hervorming zoals het flexibel zittenblijven, de modularisering van de arbeidsmarktgerichte studierichtingen, dat leerlingen uit arbeidsmarktgerichte en uit doorstroomgerichte studierichtingen gemeenschappelijke vakken hebben, het eigenaarschap van het leerlingdossier, het invoeren van een portfolio, inspectie van wat scholen met hun middelen doen en een minimale basiskennis en vaardigheden op het einde van de tweede graad.